

A Cseszkó házaspár története a Reformátusok Lapjában

1994. december 18.

Egy misszionárius orvosházaspár megrendítő története

A Kirándulók Missziói Összejövetelén dr. Kool Anna Mária holland teológiai tanárnő tartott megemlékező ismertetést magyar nyelven az ötven évvel ezelőtt japán katonák által meggyilkolt magyar református misszionáriusnőről, dr. Cseszkóné Eőrhalmly Hadady Emmáról és misszionárius orvos férjéről, dr. Cseszkó Gyuláról.

Dr. Cseszkó Gyula és felesége mindketten hódmezővásárhelyi református családból származtak és a debreceni egyetemen végezték el tanulmányaikat. Az első világháború után a megcsonkított országban nagy orvosbőség volt, orvosként nem tudtak megfelelő munkához jutni. Értésültek arról, hogy a Holland Missziói Társaság indonéziai missziói munkájára orvosokat keres, jelentkeztek. Örömmel fogadták őket, és előkészítés után 1933. január 1-jén meg is kezdték orvosi szolgálatukat Sangironban, a reájuk bízott kis kormányzati kórházban.

Odaadó munkájuk nyomán a kis kórház nagyban megnövekedett. Rendszeresen utazgattak a környékbeli szigetekre s megszervezték azokon is a poliklinikai munkát.

Dr. Cseszkó Gyula nem volt igazából szóval-evangéliumot-hirdető misszionárius típus. O úgy érezte, hogy Istentől a gyógyítás kegyelmi ajándékát kapta és azt szenvedélyes odaadással végezte. Az ő szíve is, mint egykor a Jézusé „könyörületre indult”, amikor látta az orvosi segítség nélkül szenvedő, elgyötört sokaságot. Felesége nagy odaadással vett részt munkájában a kórház munkájának megszervezésében, vezetésében, az épületek felügyeletében és főnövrként is szolgált. 1937-ben 7 hónapi szabadságra hazajöttek Hódmezővásárhelyre s ott karácsonykor előadást is tartottak indonéziai munkájukról.

Visszatérésük után Indonézia hamarosan japán katonai megszállás alá került. Mivel a háborúban Magyarország a japánok oldalán állt, egy darabig még végezheték munkájukat, de később minden fehér embert ellenségként kezeltek. 1944 áprilisában dr. Cseszkó Gyulát börtönbe vetették és egyik Celebesz-közeli szigetre vitték. Amikor a szövetségesek ezt a területet is bombázták, dr. Cseszkó Gyula súlyosan megsebesült és sérüléseibe hamarosan belehalt.

Felesége igyekezett folytatni missziói kórházuk vezetését. Járt a környéket, hogy élelmet szerezzen a betegeknek: Hamarosan azonban lehetetlenné lett a munkája. 1944.

augusztus 7-én őt is fogságba vették a japánok. Azzal vádolták, hogy rádió adó-vevő készülékén összeköttetést tart fenn az ellenséggel. Ez természetesen nem volt igaz, de a japánok borzalmas kínzásokkal igyekeztek a magyar orvosnőt beismerő vallomásra bírni. Ő azonban a kínzások között sem vállalta a hamis vádat. A leírhatatlan szenvedések után, 1944. november 9-én, néhány társával együtt, lefejezték.

Végig kicsiny gyermeküket édesanyjuk elfogatása után egy bennszülött szolgálólány megmentette, elrejtette az erdőben. Csónakot szerzett, s át küldött egy embert a szomszéd szigetre, ahol rádióállomás volt, s azon kért segítséget Ausztráliából az árvák megmentésére.

A hollandok egy tengeralattjárót küldtek a gyermekekért. Ehhez azonban át kellett vergődni a japánok tengeri blokádján, ami sikerült is. A gyermekeket egy éjszaka a tengerpart egy elhagyott részén felvették a tengeralattjáróra. Így kerültek a gyermekek Ausztráliába.

Ez esetről a hajó kapitánya azt mondta: „14 ellenséges hajót torpedóztam meg e háborúban, de e misszionárius gyermekek megszabadítására vagyok a legbüszkébb”. A gyermekeket később Hollandiába vitték, ahol nevelőszülők vették gondozásba őket.

Hollandiában missziói körökben úgy emlékeznek a Cseszkó házaspárra, mint akik minden erejüket beleadták missziói munkájukba, s mint akik nagyon magukévá tették az orvosi ellátás nélküli testileg-lelkileg sokat szenvedő indonéz nép sorsát. Irgalmas szívvel minden tőlük telhetőt megtettek megsegítésükre. Dr. Cseszkó Gyula sohasem mulasztotta el azt mondani a segítségét megköszönő embereknek: „Ne nekem köszönd, hanem Istennek, aki megáldotta mindazt, amivel én, az O eszközéként kezeltelek téged.” Hitét soha sem szégyellte. Bárkivel találkozott, kész volt azt szóval is meg vallani. Szellemi örökségüket egy holland író így foglalta össze: „Minden jóakarató ember nagy tisztelettel tekinthet mindarra, amit ez a magyar házaspár tett az indonéziai szigetlakók betegségeiben meggyötört népéért, ami mindenkinek örök példaképül szolgálhat.”¹

Dr. Dobos Károly

¹ Reformátusok Lapja 38. évf. (1994) 51. sz. 7.
https://adt.arcanum.com/hu/view/ReformatusokLapja_1994/?pg=410&layout=s&query=csezk%C3%B3